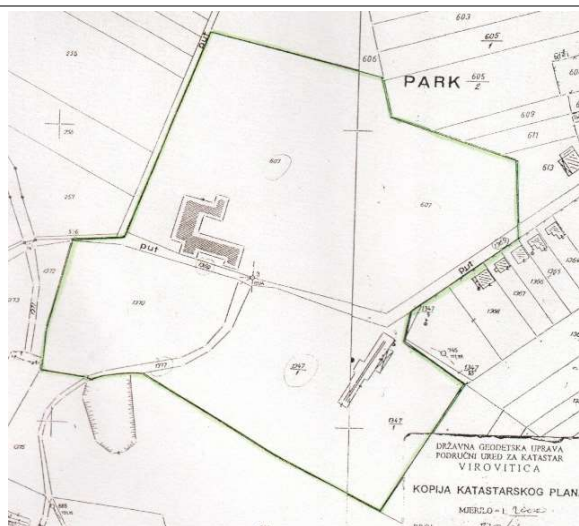

CABUNA

1. OPĆI I ADMINISTRATIVNI PODACI

Županija	Virovitičko-podravsko
Grad/općina	Općina Cabuna
Katastarski podaci	k.č. br: k.č. 607/1, 607/2,1370, 1347/1, dio 1369, dio 1377,2628, 2629,2630, 2631, 2632, dio 2633 k.o. Cabuna
Naziv	Dvorac Janković
Nadležnost	Konzervatorski odjel u Požegi
Glavna datacija	1880.
Naručitelj	Aleksandar I grof Janković
Vlasništvo	Općina Suhopolje
Pravni status	Z-367
Namjena	Bez namjene

Povijesni katastar iz 1928. g.; zona zaštite na DOF podlozi

2. SMJEŠTAJ, ORGANIZACIJA I SASTAVNICE CJELINE

Dvorac ruševnog stanja nalazi se u središtu nekadašnjeg imanja Cabuna koje je smješteno na rubu istoimenog naselja, gotovo na dodiru podravske ravnice i papučkog gorja. Ruševine dvorca obrasle su gustom, samonikom vegetacijom, no širi prostor prekriven livadama i poljima, ispresijecan lokalnim putevima, omogućava pogled na ovu nekada reprezentativnu cjelinu.

Imanje Cabuna formirano je tek tijekom druge polovice 19. stoljeća podjelom sjevernog dijela velikog voćinskog vlastelinstva. Plemička obitelj Janković od Bribira i Voćina, vlasnica nekadašnjeg vlastelinstva Voćin, preuzima Cabunu, a Aladar I grof Janković, koji nasljeđuje svog oca Ladislava, gradi dvorac 1880. godine. Dvorac teško stradava u požaru potkraj Drugog svjetskog rata s čime prestaje njegova izvorna namjena. Nakon obnove šezdesetih godina u funkciji je osnovne škole, međutim, već 1970. je napušten i od tada prepušten propadanju. Danas su u tijeku radovi na obnovi i prenamjeni dvorca u centar za kulturu zdravlja.

Iako se danas ne uočavaju tragovi perivoja, povijesne fotografije svjedočanstvo su njegova postojanja. Naime, u zapadnom je dijelu bio pejzažno uređeni perivoj s dekorativno uređenim parternim dijelom pred glavnim ulazom u dvorac. Od nekadašnjih gospodarskih zgrada na imanju, o čijem postojanju

svjedoči katastarska karta iz 1928. godine, danas postoji samo konjušnica, smještena jugoistočno od dvorca.

2.1. DVORAC

Višekrilni dvorac razvedena tlocrta sastojao se od jednokatnog zapadnog krila pravokutne tlocrtne forme i prizemnih aneksa, kojima je je bilo definirano središnje pravokutno dvorište. Usprkos urušenim međukatnim konstrukcijama glavnoga krila, čitljiv je raspored prostorija obiju etaža. Duž zapadnog perimetralnog zida nizale su se reprezentativne, anfiladno povezane prostorije s pogledom na perivoj, dok je u stražnjem dijelu s orijentacijom na dvorište bilo predvorje sa stubištem i ostalim prostorijama. Kako danas od prizemnih krila dvorca postoje samo dijelovi perimetralnih zidova, njihov prostorni koncept je nepoznat. Sva su pročelja bila artikulirana ujednačenim ritmom relativno velikih pravokutnih prozora uz koje je koncentrirana arhitektonska plastika klasične provenijencije u vidu profiliranih prozorskih okvira, nadstrešnica i trokutnih zabata. Potkrovnji vijenac glavnog katnog krila podržavao je gusti niz konzola. Pročeljne plohe nisu bile žbukane.

2.2. GOSPODARSKE GRAĐEVINE

Gospodarska zgrada (konjušnica) prizemnica je izduljene pravokutne forme, zaključena dvostrešnim krovom. Volumenom dominira središnji, rizalito istaknuti dio zabatnog zaključka, koji određuje karakter građevine. Pročelja su artikulirana ujednačenim ritmom pravokutnih prozora. Unutrašnjost je jedan cjeloviti prostor s otvorenom krovnom konstrukcijom i očuvanim pilama za životinje.

3. STANJE

Dvorac je u ruševnom stanju, u potpunosti bez krovista, međukatnih konstrukcija i elemenata interijerskog uređenja. Kod glavnog krila mjestimice nedostaju dijelovi perimetralnih zidova, no arhitektonska plastika prozora i zaključnog vijenca na južnom i zapadnom pročelju fragmentarno je još uvijek očuvana. Prizemna krila većim su dijelom srušena.

4. VALORIZACIJA

Iako u vrlo lošem stanju i lišen velikog dijela konstruktivnih i oblikovnih elemenata, dvorac predstavlja historicistički koncept reprezentativne ladanjske izgradnje koja se nadahnjuje talijanskom renesansom. Naime, dok je osnovni raspored temeljen na razvedenu tlocrtu višedijelne strukture koja se grupira oko središnjeg pravokutnog dvorišta, pročeljna artikulacija ujednačenim ritmom pravokutnih prozora povezuje različite volumene u cjelinu koja odiše jednostavnošću i skladom. Iako fragmentarno očuvana, vrlo je značajna prozorska arhitektonska plastika klasične provenijencije u vidu fino profiliranih prozorskih okvira, nadstrešnica i zabata što svakako doprinosi arhitektonskoj vrijednosti dvorca.

Dvorac je svjedočanstvo života hrvatskog plemstva na izmaku 19. stoljeća, još uvijek povezanog s ladanjskim prostorima gdje se isprepliću stanovanje i gospodarenje. Riječ je o uobičajenom konceptu imanja na kojem su uz dvorac nekada bili perivoj i gospodarska zona. Iako je od svega očuvana samo jedna gospodarska zgrada i perimetralni zidovi dvorca, cjelina predstavlja vrijedan dio korpusa hrvatskih dvorskih kompleksa 19. stoljeća.

5. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA OBNOVU I PRENAMJENU DVORCA I PRIPADAJUĆIH DIJELOVA KOMPLEKSA

Dvorac, k.č. 607/2, k.o. Cabuna – stupanj zaštite: D3

Primjena konzervatorskih metoda (restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju postojećeg volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja. Unutarnji prostor je moguće prilagoditi potrebama nove namjene.

Srušeno krilo dvorca, k.č. 607/2, k.o. Cabuna – stupanj zaštite: D4

Na mjestu srušenog krila moguća je nova izgradnja u smislu faksimila povijesne zgrade (ukoliko postoji dokumentacija ili drugi materijalni izvori informacija na temelju kojih je moguće izvesti faksimil) ili suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu.

Gospodarska građevina, k.č. 1347/1, k.o. Cabuna – stupanj zaštite: G2

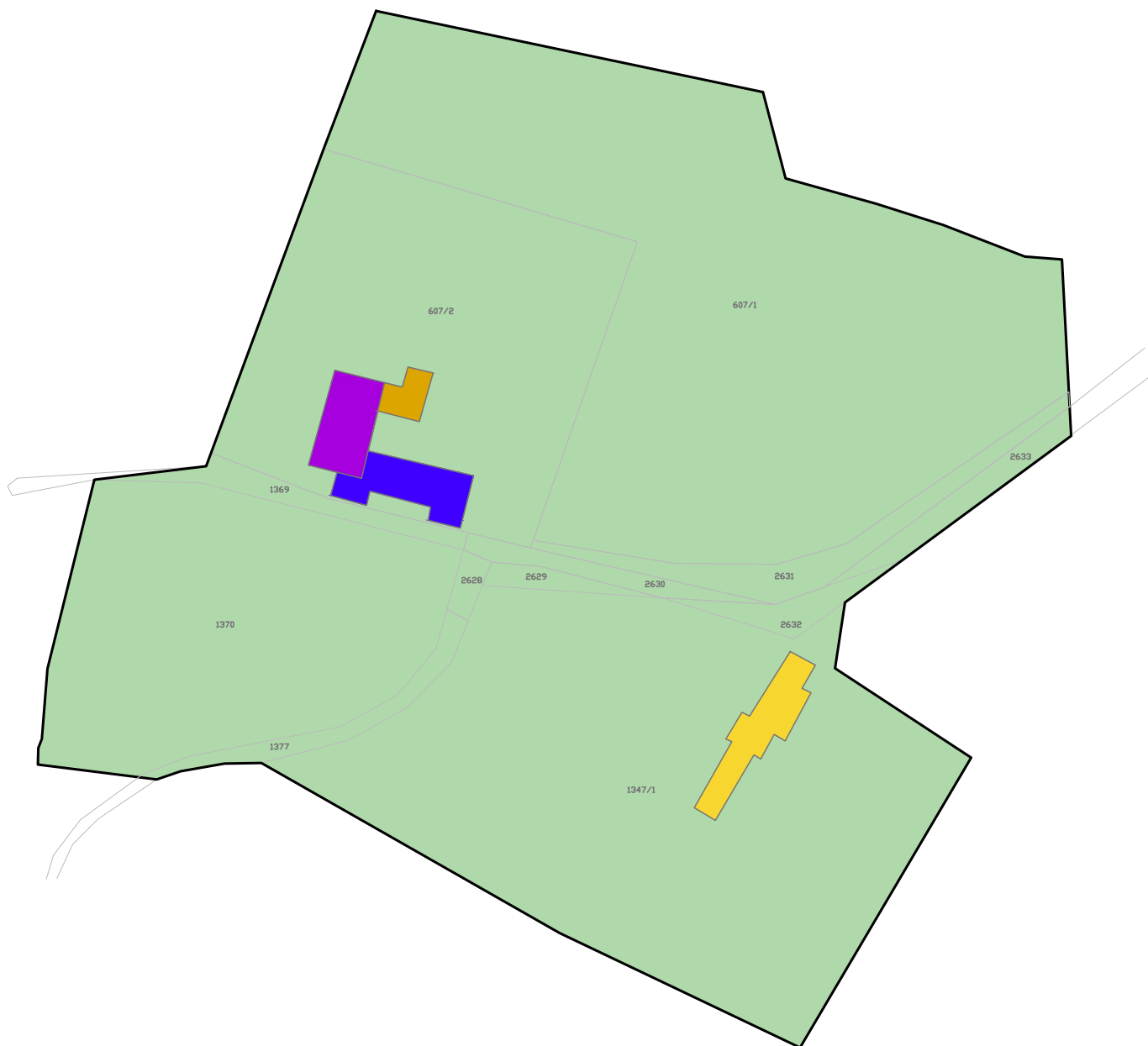
Gospodarsku zgradu (konjušnicu) obnavljat će se primjenom konzervatorskih metoda (sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija) u očuvanju postojećeg volumena te artikulacije i oblikovanja pročelja. Unutarnji prostor je moguće prilagoditi potrebama nove namjene.

Nova gradnja, k.č. 607/2, k.o. Cabuna – stupanj zaštite: G3

Na mjestu nekadašnje gospodarske zgrade moguća je nova izgradnja suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjernicama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

Okolni prostor, k.č. 607/1, 607/2, 1370, 1347/1, k.o. Cabuna – stupanj zaštite: K3

Očuvanje zelene zone s novim načinom oblikovanja i novim sadržajima koji su usklađeni s karakterom prostora (prema konzervatorskim smjernicama nadležnog konzervatorskog odjela).

DVORAC

- D3** ■ Primjena konzervatorskih metoda (sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena te artikulacije i oblikovanja pročelja. Unutarnji prostor je moguće prilagoditi potrebama nove namjene. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjernicama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.
- D4** ■ Nova izgradnja u smislu faksimila povijesne zgrade (ukoliko postoji dokumentacija ili drugi materijalni izvori informacija na temelju kojih je moguće izvesti faksimil) ili suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjernicama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

GOSPODARSKE ZGRADE

- G2** ■ Primjena konzervatorskih metoda (sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena te artikulacije i oblikovanja pročelja. Unutarnji prostor je moguće prilagoditi potrebama nove namjene. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjernicama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.
- G3** ■ Nova izgradnja u smislu faksimila povijesne zgrade (ukoliko postoji dokumentacija ili drugi materijalni izvori informacija na temelju kojih je moguće izvesti faksimil) ili suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjernicama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

KRAJOLIK

- K3** ■ Očuvanje zelene zone ili parterno uređenje bez nove izgradnje, sve usklađeno s identitetskim obilježjima krajolika i karakterom okoliša (prema konzervatorskim smjernicama nadležnog konzervatorskog odjela).

6. BIBLIOGRAFIJA I DOKUMENTACIJA

Šćitaroci Obad, Mladen: Obad Šćitaroci, M., Dvorci i perivoji u Slavoniji, Zagreb, 1998.

Dvorci i kurije sjeverne Hrvatske – stanje i mogućnosti njihova uključivanja u suvremeni život, grupa autora, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb, 1970.

Arhitektonska snimka postojećeg stanja, 3D lasersko skeniranje s izradom georeferencijalnog 3D modela, Vektra Varaždin, 2013.

Konzervatorski elaborat, Davor Mateković, Proarh d.o.o., Zagreb, 2014.

Glavni projekt - mapa 1, Arhitektonski projekt: Dvorac Janković – rekonstrukcija i prenamjena postojećeg prostora za potrebe centra za kulturu zdravlja, Proarh d.o.o., Zagreb

Ministarstvo kulture i medija, Fototeka kulturne baštine